

Uchwała Nr 10

Rady Dziekańskiej Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 stycznia 2023 r.

w sprawie wyrażenia opinii na temat skutków obowiązywania regulacji § 4 ust. 3 Zarządzenia Nr 255 Rektora UMK z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Biuletyn Prawny z 2020r., poz. 413 z późn. zm.) w części, która dotyczy możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne

Rada Dziekańska WFiNS UMK w Toruniu, w głosowaniu jawnym, podjęła uchwałę, w której negatywnie zaopiniowała skutki obowiązywania § 4 ust. 3 zarządzenia Nr 255 Rektora UMK z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w (Biuletyn Prawny z 2020r., poz. 413 z późn. zm.) w części, która dotyczy możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne.

Uprawnionych do głosowania było 25 osób; obecnych 17 osób. Oddano 16 głosów; w tym; głosów za podjęciem uchwały 11, głosów przeciwnych 4, głosów wstrzymujących się 1

Uzasadnienie

Zarządzenie Nr 173 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 23 sierpnia 2021 r. zmieniające zarządzenie Nr 255 Rektora UMK z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Biuletyn Prawny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z 2021, poz. 288) wprowadziło m.in. zmianę brzmienia § 4 ust. 3. Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu, osoba oceniająca zajęcia dydaktyczne w anonimowej ankiecie „(...) może wyłączyć dostępność komentarza dla prowadzącego oceniane zajęcia dydaktyczne. Dziekan nie może zmienić statusu widoczności komentarzy”. Przedmiotem dyskusji Rady Dziekańskiej WFiNS w Toruniu (dalej: RD) na posiedzeniu w dniu 24 stycznia 2023 r. były skutki obowiązywania tej regulacji. RD zwróciła uwagę na następujące negatywne skutki obowiązywania nowego brzmienia §4 ust. 3 ww. aktu prawnego w części odnoszącej się do możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla prowadzącego oceniane zajęcia dydaktyczne:

- (1) Skutki odnoszące się do celów „Systemu Doskonałości Akademickiej” (dalej: SDA) określonych w §1 ust. 2 Uchwały Nr 140 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 29 października 2019 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu* (Biuletyn Prawny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z 2019 r. poz. 360);
- (2) Skutki odnoszące się do regulacji dotyczących ochrony danych osobowych, w szczególności zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (RODO) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016).

Wprowadzenie możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla prowadzącego oceniane zajęcia dydaktyczne spowodowało, że takich komentarzy w skali naszego wydziału pojawiło się 236 , co oznacza, że w skali Uniwersytetu jest ich kilkanaście razy więcej. Tzw. „komentarze ukryte” stanowią znaczącą część wszystkich komentarzy sformułowanych przez osoby studiujące, a w wielu przypadkach przewyższają liczbę komentarzy dostępnych dla prowadzących. Z informacji przekazanych przez

Dziękana wynika, że wiele spośród tych komentarzy ma charakter pozytywny. To oznacza, że wyłączenie dostępności komentarzy nie ma miejsca tylko w przypadku, gdy osoba wypełniająca ankietę oceniającą zajęcia dydaktyczne obawia się, że treść komentarza pozwoli na jej identyfikację, co może rodzić obawę przed ewentualnymi konsekwencjami. W związku z powyższym, uzasadniony jest wniosek, że wprowadzenie możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla osób prowadzących zajęcia, wywołało skutek uboczny polegający na gromadzeniu sporej liczby uwag do zajęć, zarówno pozytywnych jak i krytycznych, które nie mogą zostać udostępnione osobom prowadzącym zajęcia. Wprowadzając opcję wyłączenia widoczności komentarza dla prowadzącego, nie ustalono transparentnej procedury postępowania z komentarzami ukrytymi, która dawałaby obu stronom, które są podmiotami w tej sprawie (osobom studiującym oraz pracowniczkom i pracownikom) gwarancję ochrony praw oraz celowości tego działania. Duża ilość tych danych połączona ze wskazaniem Dziekana jako jedynej osoby mającej dostęp do tych treści oznacza w praktyce, że poszczególni pracownicy nie otrzymują informacji zwrotnej na temat tego, jakie uwagi zostały sformułowane w odniesieniu do prowadzonych przez nich zajęć.

W związku z powyższym RD dostrzega dwa poważne negatywne skutki obowiązywania przedmiotowego zapisu. Przede wszystkim obowiązujący zapis nie poprawi jakości kształcenia na naszym Uniwersytecie. Nie jest możliwe wzmacnianie pozytywnych stron pracy dydaktycznej i korygowanie słabych w sytuacji, w której znaczna część komentarzy dotyczących oceny zajęć nie trafia do osób prowadzących. Oznacza to również, że sporo studentów i studentek wyrażając swoją opinię o zajęciach zrobiło to na próżno. Prowadzący zajęcia nie dowiedzą się o treści tych komentarzy, więc nie będą mogli modyfikować swojej pracy dydaktycznej. Ogólne monitorowanie wyników ankiet przez poszczególne wydziały stanie się wówczas działaniem bezcelowym w kontekście doskonalenia jakości kształcenia, ponieważ osoby, które de facto mogą poprawiać poziom jakości realizowanych procesów umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się, zostały pozbawione części informacji zwrotnych odnoszących się do poszczególnych zajęć. Wobec tego cel SDA określony w §2 ust. 2 pkt 1 Uchwały Nr 140 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 29 października 2019 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu* (Biuletyn Prawny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z 2019 r. poz. 360) nie może być zrealizowany. Jednocześnie gromadzenie dużej liczby komentarzy dotyczących zajęć dydaktycznych bez informowania pracowników i pracowniczek o treści tych komentarzy oraz bez informowania studentów o tym, w jaki sposób sformułowane przez nich uwagi przyczyniają do poprawy jakości kształcenia w Uniwersytecie, z pewnością nie przełoży się na, wskazywane w §2 ust. 2 Uchwały Nr 140 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 29 października 2019 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, budowanie kultury jakości, dobrą atmosferę i wysoką efektywność pracy dydaktycznej oraz zadowolenie pracowników i studentów. Dostrzegalne już dziś negatywne skutki wyłączenia dostępności komentarzy, mogą przełożyć się za to na: atmosferę podejrzliwości, brak zaufania, niezadowolenie.

RD zauważyła również, że negatywne skutki obowiązywania §4 ust. 3 Zarządzenia Nr 255 Rektora UMK z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie *procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu* (Biuletyn Prawny z 2020r., poz. 413 z późn. zm.) w części, która dotyczy możliwości wyłączenia dostępności komentarzy dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne należy rozpatrywać w odniesieniu do przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Art. 5 ust. 1 Ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) wskazuje zasady przetwarzania danych osobowych, m.in.: zasadę rzetelności i przejrzystości (lit. a), zasadę ograniczania celu (lit. b), zasadę minimalizacji danych (lit. c). Zasada rzetelności oznacza m.in. nakaz uwzględniania przez administratorów interesów i uzasadnionych oczekiwań osób, których dane dotyczą, czyli wyważenia interesów stron (Sakowska-Baryła, M., *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych*. Komentarz, Warszawa 2018). Zasada przejrzystości oznacza, że przetwarzanie danych osobowych odbywa się w sposób transparentny dla podmiotów danych (ibid.), zasada ograniczenia celu - że dane

mają być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach (ibid.), a zasada minimalizacji danych – że zbieranie i przetwarzanie danych osobowych powinno odbywać się tylko w takim zakresie, w jakim jest to konieczne, by osiągnąć cel ich zbierania, ale jednocześnie nie doprowadzać do ich nadmiernego gromadzenia. Tym samym nadmierne gromadzenie danych oznacza naruszenie przepisów rozporządzenia (ibid.). Skoro skutkiem przedmiotowej regulacji jest ogromna liczba komentarzy, których status widoczności nie może zostać zmieniony, a jednocześnie Dziekani nie są w stanie dokonać analizy wszystkich komentarzy oraz udzielić informacji każdemu pracownikowi i pracowniczce na temat treści komentarzy dotyczących poszczególnych prowadzonych przez nich zajęć, to skutki obecnie obowiązującej regulacji czynią to rozwiązanie bezcelowym, a z pewnością naruszającym zasadę minimalizacji w zakresie gromadzenia danych. Pojawia się również wątpliwość co do wyważenia interesów oraz transparentności całego procesu. Administrator, czyli w tym przypadku UMK, gromadzi dane osobowe, które w założeniu miały być wykorzystywane w procesie poprawy poziomu jakości realizowanych procesów umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia. W założeniu, ponieważ faktycznie, ze względu na liczbę tzw. „ukrytych komentarzy”, osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne nie dostaną informacji na temat uwag do ich zajęć, więc nie będą mogły dokonać zmian w swojej pracy dydaktycznej. Ponieważ pracownicy i pracowniczki nie mają więc dostępu do danych, zbieranie ich traci sens. W całym tym procesie (gromadzenia i przetwarzania danych) jest dodatkowo wiele niewiadomych. Nie wiadomo kto (oprócz Dziekana) ma dostęp do tych danych i komu będą udostępniane te dane w przyszłości, jak będą przetwarzane, czy będą wykorzystywane do oceny pracowniczej, a jeśli tak, to w jaki sposób realizowane będzie prawo pracownika do wyjaśnień lub obrony w sytuacji nieprawdziwych zarzutów czy niesprawiedliwych ocen. Oczywiście RD wie, że każdy z pracowników ma prawo na podstawie art. 15 Ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO), złożyć wniosek o udostępnienie tych danych oraz o udzielenie informacji związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem danych. Niektórzy z pracowników już skorzystali z tej możliwości i mimo, że w systemie USOS widoczna jest przy poszczególnych przedmiotach liczba ukrytych komentarzy, otrzymali odpowiedź od Dziekana, że takich komentarzy nie ma. Taka sytuacja sprzyja podejrzliwości i nie buduje klimatu zaufania w miejscu pracy.

RD rozumie konieczność stworzenia możliwości wyrażenia przez osoby studiujące negatywnej opinii na temat zajęć w bezpiecznych warunkach, bez narażenia się na konsekwencje. Popieramy tworzenie takich rozwiązań, ale obecne rozwiązanie nie jest wyważone. Zabezpiecza interes osób studiujących tylko w zakresie sformułowania krytycznych komentarzy, których treść pozwala na identyfikację ich autorów/autorek. Nie zabezpiecza natomiast ich interesów dotyczących dalszego toku postępowania z komentarzami, które zostały ukryte przed prowadzącymi, ignoruje interesy i prawa pracowników, powoduje szereg negatywnych skutków dla pracowników i uniwersytetu, o których wspomniano wyżej.

W związku z powyższym, RD podjęła uchwałę jak na wstępie.

Dziekan Wydziału

dr hab. Radosław Sojak, prof. UMK